

Bijlage 1 Kwalitatieve beschrijving groen/natuurgebieden

Landelijk gebied Strijp/Brainport Park

Het noordelijk deel van dit gebied heeft een meer open karakter, bestaande uit akkers, weilanden en kleinere bosjes. Dit landschap wordt doorsneden door een beek (Ekkersrijt) en een scheepvaartkanaal (Beatrixkanaal) met hogere taluds. Het zuidelijk deel van het gebied bestaat merendeels uit bossen en met name meer open gebied op de golfbaan Welschap en het geestelijk gezondheidscentrum.

De landschapselementen die met name bijdragen aan bijzondere natuurwaarden en potenties zijn:

De kanaaldijken Beatrixkanaal voor graslandvegetaties en heidevegetaties met struweel en beperkt bos met een goede vertegenwoordiging van broedvogels. Van belang is de instandhouding van afwisseling met open gedeelten en oudere, structuurrijke bossen. Bij verder herstel van graslanden liggen hier potenties voor bijzondere vegetaties. De oudere structuurrijke bossen zijn op zichzelf van hogere natuurwaarde.

De poelen en vennen, deze liggen verspreid over het gebied waarvan de meeste in het zuidelijke bosgebied. Ze vertegenwoordigen belangrijke natuurwaarden voor water- en oevervegetaties en aquatische fauna in het bijzonder ook alpenwatersalamander en kamsalamander.

De beken Ekkersrijt en Grote Beek. In de Ekkersrijt komen enkele specifieke soorten voor en deze beek heeft potenties bij verdere ontwikkeling (provinciale ecologische verbindingszone). De Grote Beek heeft nu geen doorstroming maar bevat wel indicatoren van een goede kwaliteit. Gezien de ligging en morfologie heeft deze beek wel de potentie voor specifieke natuurwaarden na herstel.

De bossen in het zuidelijk deel variëren in leeftijd. De bossen van landgoed Wielewaal hebben de hoogste waarde voor diverse plant- en diergroepen door ouderdom, afwisseling, omvang en weinig verstoring (niet openbaar). De overige bossen zijn onderling divers en vormen een geschikte biotoop voor verschillende bossoorten (bijvoorbeeld eekhoorn en vele zangvogels).

De bossen in het noordelijk deel bestaan veelal uit kleinere percelen en hebben vaak beperkte variatie. Maar tussen die bossen onderling is een behoorlijke variatie aanwezig. In de bossen tussen Oirschotsedijk en Anthony Fokkerweg bevinden zich deels wat oudere bomen. Langs het Beatrixkanaal zijn de vele oude eiken het behouden waard.

Heide, er zijn enkele restanten aanwezig nabij de golfbaan en op landgoed de Wielewaal. Heide voegt extra natuurwaarden toe aan het gebied doordat het een eigen levensgemeenschap vormt. Potenties voor verdere ontwikkeling van deze levensgemeenschap ontstaan indien betere verbinding met de Oirschotse Heide tot stand komt.

Schrale en bloemrijke graslanden kunnen een hoge soortenrijkdom geven. Ze zijn in delen van het gebied te vinden. Vanwege de kwetsbaarheid van dit type graslanden is behoud en ontwikkeling (door kansen voor extensivering) in het gebied nodig.

Plangebied west

1. Bos aan de Nieuwe Achtse Heide (noord): dit is een bos met een gevarieerde samenstelling. Dit bos is van belang voor de landschappelijke aankleding van het overigens open/kale gebied en biedt daarmee beschutting aan bijvoorbeeld bepaalde vogelsoorten.
2. Groenstrook op de dijk van het Beatrixkanaal (oostzijde), ten zuiden van voormalig Beatrixoord: deze strook is deels bebost, deels halfopen met hoge potentie voor bijzondere graslanden met hoge floristische waarde.

3. Halfopen groengebied achter Landsard 15, 17 en 21: het betreft een halfopen gebied. Door de structuurrijke opbouw vormt het een onderdeel van de groenstrook langs het Beatrixkanaal met hoge natuurwaarden voor bijvoorbeeld vogelsoorten en vleermuizen. Dit gebied is in elk geval van belang als leefgebied (landhabitat) voor amfibieën uit een nabijgelegen waardevolle amfibieënpool.
4. Uitloper van laan/bos (oostzijde) gelegen ten zuiden van de Mispelhoef: als natuurelement is dit een onderdeel van het kleinschalig landschap; onder andere van belang voor bepaalde vogelsoorten.
5. Driehoekig open terrein bij voormalige vissersplek: terrein is onderdeel van het omliggende gebied op de dijk van het Beatrixkanaal; vooral op open plekken hoge potenties voor natuurwaarden. Hier is verdere natuurontwikkeling van belang eventueel in combinatie met voorzieningen ten behoeve van extensieve recreatie (picknickplek e.d.) een optie.
6. Bosje gelegen op de hoek Welschapsedijk/Vensedijk (tegenover jachthaven): gemengd bos. Vanwege de nabijheid van een amfibieënpool (kerngebied van o.a. de lokaal zeldzame kamsalamander) functioneert dit bosje als leef-/overwinteringsgebied van die amfibieën. Behoud en ontwikkeling van natuurwaarde is hier van belang eventueel in combinatie met voorzieningen ten behoeve van extensieve recreatie.

Plangebied (noord)oost

Esp en Bokt

Esp en Bokt zijn gebieden die in aansluiting op het Dommeldal natuurwaarden herbergen, met name in de beemden en in het gevarieerd landschap met diverse landschapselementen. Esp vormt in aansluiting op Bokt een landschap met een netwerk van houtwallen, bosjes en de meer open extensieve elementen een droge verbinding voor meerdere plant- en diersoorten. Ook de bermen van de omliggende voor intensief verkeer in gebruik zijnde wegen (John F. Kennedylaan, Eindhovenseweg en Tempellaan) vormen een onderdeel van dat netwerk. Natte verbindingen in de vorm van sloten en ander oppervlaktewater hangen hiermee samen. Dit netwerk is op grotere schaal van belang voor de verbinding van het Dommeldal met de beken Aanschot en Ekkersrijt. In Bokt bevindt zich een uitgebreid netwerk van landschapselementen en het kent een vochtig tot nat beekdalkarakter door de lagere ligging in het Dommeldal. Deze situatie maakt het gebied van belang voor onder andere planten, dagvlinders, libellen, amfibieën, (struweel)vogels en zoogdieren zoals de das.

7. Twee bosjes nabij Esp (noordelijk gebied, waarvan een is gelegen tegen de gemeentegrens van Son en de ander tegen de Joh F. Kennedylaan): het gaat om "populierenakkers" die in principe een beperkte natuurwaardebetekenis hebben.
8. Overhoek in het landschap in de vorm van een ruigte tegenover Eindhovenseweg 32: braakliggend terrein dat in elke geval tot september 2010 een kleinschalig landschapselement was in de vorm van populierenbos (circa 1500 m²).
9. Drie kleine bosjes in het gebied tussen Eindhovenseweg en Bokt: het noordelijk gelegen bosje dat uit verschillende soorten opgebouwd loofbos bestaat met een structuurrijke bosrand (zuidoost zijde) is een kleinschalige landschapselement met natuurwaarde. Zowel het middelste als het zuidelijk bosje zijn hoofdzakelijk populierenakker en hebben in principe een beperkte natuurwaarde. Deze beide bosjes bewijzen echter wel hun waarde voor fauna (o.a. kleine zoogdieren, amfibieën, zangvogels en een aantal soorten insecten die van populieren gebruik maken).
10. Bosje ten zuiden van Bokt 15: betreft een klein landschapselement dat een toegevoegde natuurwaarde heeft ten opzichte van de omliggende kort begraaide weiden. Het vormt het leefgebied voor onder andere zangvogels (territorium groene

specht (rode lijstsoort). Hier zijn mogelijkheden voor natuurinrichting met bijvoorbeeld houtsingels en water (slootjes).

11. Aantal percelen ten zuiden van Bokt 11a: vormen tezamen één natuureenheid van bebost en half open natuur.

Vaartbroekse beemden

Dit natuurgebied is van groot belang om de kwaliteit en de verbindende functie van de Dommel in stand te houden. Vaartbroekse beemden is vanwege de variatie in het landschap (open, gesloten, houtsingels, struweel, graslanden, oppervlaktewater) en de lage ligging in het Dommeldal aan te merken als waardevol natuurgebied. Dit gebied is van belang voor onder andere planten, dagvlinders, libellen, amfibieën, (struweel)vogels en zoogdieren.

12. Vaartbroekse beemden/Dommelbeemden: vormen tezamen één natuurgebied met dezelfde natuurwaarden en zijn essentieel onderdeel van het Dommeldal. Dat geldt in principe ook voor de multifunctioneel groenstrook (voornamelijk *Grblm*) zij het dat daar nu beperkt en verspreid intensievere recreatie is toegestaan.

Eckartse Bos en Kleine Dommeldal

Het Eckartse bos is een laag gelegen en vochtig tot nat bos. Vernatting van het bos en het extensieve beheer hebben geleid tot een verhoging van de natuurwaarden (o.a. voor planten en bos- en struweelvogels. In de meer (half)open gebiedsdelen naar de Kleine Dommel toe zijn hoge potenties aanwezig vanwege de ligging in het beekdal. Toekomstige vernatting door aanpassing van het lokale watersysteem kan hier hoge natuurwaarden tot ontwikkeling brengen. De landschappelijke variatie heeft nu al een toegevoegde natuurwaarde als leefgebied van de das.

13. Terreinen in/bij het Eckartse bos tot aan de Ring / Orpheuslaan / Aalbersepad / Eisenhowerlaan: deze terreinen vormen tezamen één natuurgebied dat essentieel onderdeel is van het Dommeldal met uitzondering van bepaalde bestaande intensieve functies zoals bijvoorbeeld de rioolwaterzuiveringsinstallatie.
14. Gebiedje langs de Orpheuslaan, tussen het sportpark Amazonelaan en de Dommel: dit gebiedje is specifiek als natuur ingericht in verband met de herinrichting van het sportpark.

Loovelden

Ook dit gebied vormt een belangrijke verbinding voor de doorlopende beekdalnatuur. De ligging van het gebied in het beekdal van de Kleine Dommel en de aanwezige landschapselementen spelen daarin een belangrijke rol. Verdere extensivering van het groenbeheer biedt de potentie voor hogere natuurwaarden.

15. Natuurterrein ten zuiden van Eisenhowerlaan: het betreft een uitgevoerd op natuurontwikkeling gericht project. Tezamen met de overige natuurterreinen van het *Natuurnetwerk Brabant-ehs* in het dal van de Kleine Dommel vormt dit één natuureenheid.

Urkhovense Akkers

De Urkhovense Akkers fungeren als buffer tussen het intensief gebruik van de stad (woonwijk Tongelrese Akkers) en het extensief gebruik van het gebied Urkhovense Zegge; mede daardoor kennen de Urkhovense Akkers zeer bijzondere natuurwaarden. Vanwege de hogere natuurwaarden en potenties vormt dit gebied een wezenlijke toevoeging aan het lager gelegen landschap van de Urkhovense Zegge. De Urkhovense Akkers bestaan uit gronden die nog karakteristieken van het cultuurhistorisch agrarisch landschap hebben behouden. Het is dit historisch agrarisch landschap dat in het verleden zo uitgebreid in ons land aanwezig was en dat hoge natuurwaarden met zich mee bracht door de kleinschalige inrichting met een diversiteit aan landschapselementen en de wijze van agrarisch gebruik.

Vanwege de beschreven situatie heeft de gemeente Eindhoven dit gebied kort geleden actief ingericht als natuurgebied met passende recreatieve mogelijkheden. De natuur is als drager van het gebied versterkt door aanplant van bomen, houtsingels, bosjes, knotwilgen, vlechthekken, poelen en door de introductie van biologische landbouw. Over het gebied zijn tal van gradiënten aanwezig die de natuurpotenties verhogen. Daarmee is herstel van de hoge biodiversiteit ingezet die onder andere is terug te vinden in de diversiteit aan wilde planten en de variatie en soortensamenstelling van vogels.

16. Urkhovense Akkers (terreinen tussen Urkhovenseweg en spoorlijn Eindhoven-Weert): deze terreinen zijn projectmatig ingericht als natuurlandschap met wandelmogelijkheden (om recreatie af te leiden van de kern van de Urkhovense Zegge). Het betreft dus een natuureenheid van wezenlijke maat, specifiek ingericht voor natuurontwikkeling.

Eindhovenssch kanaal

Het Eindhovenssch kanaal is in de VrnB als 'ecologische verbindingszone' (*Natuurnetwerk Brabant-evz*) aangeduid. Een ecologische verbindingszone is bedoeld om de aan water en oevers gebonden landnatuur te laten migreren met het oog op het goed functioneren van de *Natuurnetwerk Brabant-ehs*. Daarvoor zijn natuurvriendelijk ingerichte oevers nodig. Het Eindhovensschkanaal is echter vrijwel geheel voorzien van hoge beschoeiing en kadewanden. De beschoeiing is gedateerd en begint door openingen en verzakkingen geleidelijk in de richting van een natuurvriendelijk karakter te gaan. In de omgeving van de roeivereniging Thêta ligt nog een oude zwaikom die vanouds een goed ontwikkelde natuurvriendelijke oever heeft zonder beschoeiing. Samen met de groene zone daar omheen met o.a. eiken en ondergroei biedt dit een waardevolle stapsteen als natuur en als onderdeel van de *ecologische verbindingszone*.

17. Groenstrook bij roeivereniging Thêta tot aan de spoorlijn: dit is een groenrestant dat ter plaatse een essentiële rol speelt in de ecologische potenties van het Eindhovenssch kanaal als evz.

Plangebied zuid

Dommeldal / de Hogt / Afwateringskanaal

Het Dommeldal bij de Hogt kent een bijzondere natuurhistorie. Het gebied was in het verleden grotendeels vochtig tot nat door basenrijk grondwater en bevatte bijbehorende hoge natuurwaarden van planten. Een deel van die natuurwaarden is recentelijk weer teruggebracht in het gebied door een beekherstelproject van het waterschap De Dommel. Als groene parel in de Brainport Avenue werkt de gemeente Eindhoven samen met gebiedspartners aan verder herstel van dit gebied (bijvoorbeeld door het voorbereiden van uitruil van de laatste landbouwpercelen in het gebied en door mogelijke verkoop van gemeentelijke gronden aan een natuurterreinbeheerder). Het doel is om hier de komende jaren de natuur in zijn geheel weer te herstellen. Deelgebiedje 19 vormt daarbij één eenheid in het natuurgebied.

De groenstrook langs het Afwateringskanaal is een essentieel onderdeel van deze ecologische verbindingszone (evz), waarvoor verderop recent meerdere faunapassages zijn aangelegd en aanplant is verricht. Behoud als natuurgroen is nodig voor het functioneren van de evz als geheel.

18. Terrein ten zuiden van Klotputten: dit natuurgebied is onderdeel van de beekdalnatuur in het gehele gebied Dommeldal / de Hogt. Er vindt groene gebiedsontwikkeling plaats met het doel tot uitbreiding van natuur, ook in dit deelgebied.
19. Strookje grond langs Afwateringskanaal van Dommel tot Locatellistraat: deze strook natuur maakt essentieel onderdeel uit van de evz Afwateringskanaal welke de afgelopen jaren zoveel mogelijk projectmatig is ingericht.
20. Linkeroever (noordwest oever) van de Dommel tegenover de High Tech Campus: deze strook vormt een essentieel deel van de kern van het Dommeldal; van belang is deze strook te behouden en te ontwikkelen als natuur.

Genneper Parken (ten westen van de Tongelreep)

Genneper Parken bestaat uit een relatief compleet cultuurhistorisch landschap van waardevolle beek tot droog bos en alles wat daar tussenin zit, met tal van kleine landschapselementen en biologisch agrarisch gebruik. Ook ontwikkeling en beheer zijn gericht op het behoud én de ontwikkeling van deze kwaliteiten. Het is het samenspel van deze situatie die het gebied als geheel tot een leefgebied maakt voor tal van soorten. Dit alles tezamen vormt de hogere natuurkwaliteit van dit gebied. Omdat dit bestaat bij de gratie van de vele verschillende waardevolle elementen is het van belang de mini-natuurgebiedjes ieder op zich te behouden en beschermen. De intensieve gebruiksfuncties in Genneper Parken zijn zo goed mogelijk ingepast in landschap en natuur en bij recente ontwikkelingen zijn stevast nieuwe stukjes natuur in het gebied toegevoegd en ingericht om het evenwicht in Genneper Parken te bewaren.

21. Bos op de hoek Velddoornweg / Charles Roelslaan: dit bosje bevat heiderestanten en (mogelijk) een laatste restant van een populatie levendbarende hagedissen ofwel de potentie voor die soort.
22. Terrein van de voormalige tenniscourt nabij het (westelijke) eind van de Theo Koomenlaan: dit terrein is als compensatie voor de bouw van de sporthogeschool teruggegeven aan de natuur met herinrichting teneinde de natuurwaarden te vergroten.
23. Terrein van de voormalige tennisbanen tussen de beek Tongelreep en het zwembad de Tongelreep: dit terrein is als compensatie voor het zwembad teruggegeven aan de natuur met herinrichting teneinde de natuurwaarden te vergroten.
24. Terreinen/berm bij de splitsing Genneperweg (zuid) / Wim van Tuyllaan / Velddoornweg: deze natuurterreinen/-berm zijn kleine landschapselementen die essentieel zijn voor de kleinschalige afwisseling met intensieve functies, waardoor Genneper Parken geschikt is voor hoge natuurwaarden.
25. Terrein rondom midgetgolf Antoon Coolenlaan: een verzameling van kleine landschapselementen die tezamen essentieel zijn voor de kleinschalige afwisseling met intensieve functies, waardoor Genneper Parken geschikt is voor hoge natuurwaarden.
26. Linkeroever (westelijk) Tongelreep tegenover Wissehaeghe: dit terrein betreft specifieke beekdalnatuur en vormt één geheel met de *Natuurnetwerk Brabant-ehs* direct ten noordoosten daarvan.
27. Terrein van het voormalige baggerdepot van het waterschap aan de ventweg Boutenslaan: dit terrein is specifiek ingericht als natuur met deels natuurgerichte begrazing voor de kleinschalige afwisseling met intensieve functies, waardoor Genneper Parken geschikt is voor hoge natuurwaarden.

Leenderheide: bosgebied nabij verkeersknooppunt

Hier liggen bossen met een goed ontwikkelde ondergroei waardoor de natuurwaarden worden bevorderd. Deze bossen bieden leefgebied aan onder andere amfibieën, vogels en de eekhoorn. De elementen die buiten de *Natuurnetwerk Brabant-ehs* liggen maken deel uit van kleinere eenheden die echter eenzelfde natuurkwaliteit hebben als het aangrenzende bos.

28. Groenstrook rond de begraafplaats aan de Achterbeekseweg en de bossen aan de Achterbeekseweg en het Animalipad: dit is een goed ontwikkeld bos met ondergroei en vormt een goede verbinding met een groter natuurbos ten zuiden hiervan.

Gijzenrooi: vochtige graslanden en bosgordel

De vochtige graslanden in Gijzenrooi zijn recentelijk actief door gemeente Eindhoven vernat. Hierdoor zijn bijzondere vegetaties van vochtige omstandigheden tot ontwikkeling

gekomen. Het stukje grasland buiten de *Natuurnetwerk Brabant-ehs* maakt daar onderdeel van uit. De aangrenzende bosgordel is jong aangeplant om de nabijgelegen nieuwbouwwijk landschappelijk te scheiden van buitengebied. Deze gordel heeft potenties voor natuurwaarden vanwege het aangrenzende gebied Gijzenrooi dat zijn natuurwaarden voor een belangrijk deel ontleent aan tal van kleine landschapselementen. Hier komen bijvoorbeeld opvallend veel amfibieënsoorten voor en vogels die specifiek in een dergelijk landschap leven.

29. Bosgedeelte en een stukje vochtig grasland resp. ten oosten en zuiden van Eendenven:
deze gebiedjes maken onlosmakelijk deel uit van een grotere natuureenheid met hogere natuurwaarden.